

Középiskolai oktatásukban új programmal jelentkeznek, lényege a következő: az általános képzés mellett a kommunikációra, a számítástechnikára, a gyakorlati képzésre és az idegen nyelvek oktatására helyezik a hangsúlyt. A többi tantárgyból ún. műveltségfömböket alakítottak ki, s az első két év után lehetőség nyílik a változtatásra. A tanuló átléphet egy más irányú szakközépiskolába vagy gimnáziumba, s a második év végén a gépészet és az elektrotechnika közül választhat.

A tanulók egy része rendszeresen Nyugat-Európában végzi szakmai gyakorlatát. A szakmai felkészítés mellett kiemelkedő az iskolában a hagyományápolás, a magyar nyelv, az anyanyelv szeretete. Az irodalmi körök tevékenységét dicséri a városi, kerületi és országos szavalóversenyeken elért számos aranyérem és kitűnő helyezés, valamint az iparisták diáklapjának, az Acéltollnak a magas színvonala. Nem egy kortárs író és újságíró kezdte szárnybontogatását ebben a diáklapban. A tanulók körében kedvelt a diákszínjátszás és a sporttevékenység is.

A tudatosan, igényesen vezetett pedagógus- és diákközösség elismeri dr. Albert Sándor igazgató progresszív törekvéseit, humánus és nyitott emberi magatartását. Érdekes ebbe az iskolába ellátogatni.

DR. FÜLÖP LÁSZLÓ

Csokonai Vitéz Mihály Tanárképző Főiskola
Kaposvár

Vörös Ferenc: Helyesírási tréningek

Megpillantva első alkalommal a kötetet, berzenkedtem a címe ellen. Épp egy nyelvész magyarással feltűnő helyen idegen szót? Aztán a későbbiekben, mikor alaposan áttanulmányoztam, majd használtam és tanítványaimmal használtattam, rájöttem, hogy első ellenkezésem téves volt. A kötet nem gyakorlókönyv, nem a megszokott helyesírási gyakorlatok és tollbamondások sora, hanem teljesen más felépítésű, az eddiektől eltérő céllal készült, így más a műfaja is. Helyesírási szabályzatunk ismeretében és forgatásával a helyesírási képesség ébrentartása, a tudatos gyakorlás és a gyors ellenőrzés a célja. Természetesen egy ilyen vékonyka kötet nem törekedhet a teljességre. Csupán kiemelt problémaköröket gyakoroltat úgy, hogy használója állandó megerősítést kap a magyar nyelvtani és helyesírási ismereteiben, tévedés esetén korrigálhatja azt a pillanatok alatt áttekinthető megoldási kulcs segítségével.

A könyv 31 gyakorlósort tartalmaz. Négy fő fejezetre oszlik – a legvégén két összegző, szintetizáló feladatsorral. Az első öt feladatsor mondatokba beágyazva gyakoroltatja azokat a közös tulajdonnévi alakokat, amelyek a mai élő, használt nyelvben ugyan mindennaposak, íráskéjük viszont kevésbé rögzült a használókban. Így: gyed, áfa; 168 Óra, GYSEV pályaudvar vagy Ciklámen expressz. A feladatok értékéből nem von le semmit az a tény, hogy a szerző főként északnyugat-dunántúli példákban válogat. A másik öt feladatsor nem tematikusan ugyan, de főként a hangtanra, alaktanra épül: Középpontjában a magán- és mássalhangzók időtartama, a j-ly betűnk használata, a gyakori szóösszetételek írása áll. Mellette szerepel még a szótagolás, napjaink leggyakoribb helyesírási hibája. (Még a jó helyesíró is elbizonytalanodik napilapjaink szövegszerkesztővel megalkotott újsághíreinek láttán, például: fal-ig, szala-szt, sőt: feg-yveres!)

A harmadik típusú feladatcsokor minőségében eltérőbb, a fokozatosság elvének betartásával jóval nehezebb is. Már nem a megadott alakok közül kell kiválasztani a jót, helyeset, vagy éppen a hibásat megjelölni, hanem ennél összetettebb művelet elé állítja a használót. Van, ahol mindkét megadott változat jó, de más-más mondatba kell elhelyezni ahhoz, hogy a megoldásunk helyes legyen. A leíró hangtanból előkerülnek a mássalhangzótvények, a jelentéstanból a rokon, hasonló

alakú szavak vagy éppen a szótári és nyelvtani homonimák. Igen tudatosan építi fel azokat az eseteket, amelyekben az egybe- és különírás alapvető szabálya, a „mást jelent-e” kitétel érvényesül.

A negyedik fejezetben találkozunk a legváltozatosabb, ugyanakkor sokszor összetett feladatadással. Így a megadott három-négy variánsból akár több is jó lehet; vagy kétféle, előzőleg már megismert típus keveredik egymással (alakválasztás plusz szótagolás), illetve csupán egyről kell döntenünk, hogy helyes-e. Teljesen újszerű gyakorlatokat olvashatunk a mindig mostohán kezelt mondatközi és mondatvégi írásjelek pontos alkalmazására.

Mint fentebb jeleztem, a két utolsó feladatsor összegzés. Ez viszont mégsem jelenti azt, hogy a szerző nem ad valami újat, mást. Úgy gondolkodik, hogy a 30-31. feladathoz eljutó könyvhasználó már olyan „edzésben” van, hogy önállóan, segítségadás nélkül tud mondatokban hibákat javítani.

Vörös Ferenc Helyesírási tréning című kötete logikus, tudatos építkezést valósít meg. Megbizonyosodhatunk, amint előszavában írja is, hogy többszörösen kipróbált, menet közben korrigált anyagot tartalmaz. A kilencvenes évek beszélt és írott nyelvhasználatára épül a magyar sajtó és más médiák nyelve, így példái nem elvontak, úgy érezzük mindvégig, hogy szükségünk van rájuk. Utasításai tömörek, érthetőek, nem tévesztik meg a használót, így a megoldás csakis egyértelmű lehet. A különböző betűtípusokkal ügyesen emeli ki a kulcsszavakat, különíti el a feladatokat a megoldási kulcstól.

A recenzáló mindig kritikus szemmel kell nézze azt, amiről ír, természetesen a segítség, a jobbítás szempontját szem előtt tartva. Javítandó hiba a század szó helyes rövidítése: sz. és nem szd. (XXX. gyakorlósor 5/6. mondatában). A másik megjegyzés az eddig leírtaknak kissé ellentmond. A kötet értéke épp a tematikusság kerülése, a változatosságra, sokszínűségre való törekvés. Mégis hiányolom a végéről a mutatót. Előfordulhat, hogy valaki adott céllal, tehát nem tréningyszerűen szeretné a könyvet használni. Ilyen esetben bizony sok időt tölt el a válogatással. Csupán példaként említtem azt a nyelvtanárt, azt a tanulót, aki egy adott témakörhöz szeretne gyűjteni, megoldani gyakorlatokat.

A kötet a leírt értékeinél fogva ajánlható olyan középiskolás tanulóknak, felsőoktatási hallgatóknak, akik a nyelvtan és a helyesírás terén már elegendő alapismerettel rendelkeznek. Haszonnal forgathatja minden magyartanár, kiváló példákat szemezgethet belőle tanulóinak az ismeretek gyakoroltatásához és ismételteséhez. S nem utolsósorban azoknak a szülőknak, akik gyermeük helyesírásának javítása érdekében tanácsért fordulnak a pedagógushoz, hogy az milyen segédeszközt tud ajánlani. Bővült a javasolható eszköztár: a Helyesírási tréningeket is ajánlhatja.

Megyei Pedagógiai Intézet, Győr, 1993.

DR. DOMONKOS JÁNOS
Fővárosi Iskolászanatórium
Budapest

Védett sporttörténeti emlék Dobogókőn

A világ egyik legcsodálatosabb tájképi együttese a Dunakanyar és a fölé magasodó Visegrádi-hegység. Különleges szépségű táj, ahol a természet szemet, szívet gyönyörködtet.

A Visegrádi-hegység legmagasabb pontja, a 700 m magasságú Dobogókő; ormán a magyar középhegy turistáskodás bölcsője, az 1898-ban épült: a főváros környékének első turistaházával. A ma is álló, fából készített menedékházat több évvel ezelőtt sporttörténeti emlékké nyilvánították.